

INFORMACIJA O POSLOVANJU PRIVREDNIH DRUŠTAVA U SEKTORU ENERGETIKE

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 22. septembra 2022. godine, nakon što je Zaključkom broj: 07-6067/2 od 22.09.2022. godine usvojila Informaciju o realizaciji Zaključaka Vlade Crne Gore, broj: 07-5850/2, sa sjednice od 13. septembra 2022. godine, istovremeno i zadužila Ministarstvo kapitalnih investicija da, u saradnji s nadležnim ministarstvima, za narednu sjednicu Vlade, pripremi i Vladi dostavi informaciju o poslovanju privrednih društava u sektoru energetike, na dan 30.08.2022. godine.

U cilju realizacije navedenog Zaključka pokrenute su aktivnosti prema privrednim društvima u sektoru energetike da Ministarstvu kapitalnih investicija dostave informaciju o njihovom poslovanju, i to: „Elektroprivredi Crne Gore“ AD Nikšić (EPCG), „Crnogorski elektrodistributivni sistem“ doo (CEDIS), zatim „Crnogorski elektroprenosni sistem“ AD Podgorica (CGES) „Crnogorski operator tržišta električne energije“ doo (COTEE), kao i „Montenegro Bonus“ doo Cetinje. U nastavku je dat pregled dostavljenih informacija.

• „ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE“ AD NIKŠIĆ

Prema dostavljenim podacima „Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić rezultat na 30.06.2022. godine je iznosio 6.454.549€, dok po podacima na 31.08.2022. godine iznosi (60.951.339€)

	31.3.2022	30.06.2022	31.08.2022	Projekcija za 31.12.2022
<i>neto rezultat</i>	33,513 mil.€	6,454 mil.€	-60,951 mil.€	51,49 mil.€

U izvještaju, EPCG je istakla da je na rezultate poslovanja za osam mjeseci 2022. godine uticala izrazito nepovoljna hidrologija, nepredvidiva energetska situacija sa enormno visokim cijenama električne energije iz uvoza, baš u periodu visoke uvozne zavisnosti EPCG, a naročito u toku maja, juna, jula i avgusta. U svojoj analizi su istakli da je EPCG u prvih devet mjeseci kupila električne energije u iznosu od 991.374 MWh i za to je platila ili će platiti 222,474,667.54€. U istom period, istakli su, da su prodali 907.270 MWh i za taj period će prihodovati 164,332,747.67€. Zaključno sa septembrom ukupni minus u trgovini iznosiće -58.141.919,87€.

Uzimajući navedene podatke istakli su da se ovaj rezultat može smatrati potpuno nerealnim za procjenu konačnog poslovanja EPCG u 2022. godini, jer je to period kada su dominantno uvozili električnu energiju i prema njihovim očekivanjima na kraju ove godine očekuje se pozitivan neto rezultat u iznosu od 51,49 mil. €.

• „CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM“ DOO PODGORICA

Poslovne prihode koje je ostvario „Crnogorski elektrodistributivni sistem“ DOO Podgorica prema dostavljenom izvještaju za osam mjeseci 2022. godine iznose 76,88 mil. €. Usled rasta cijena na tržištu električne energije, CEDIS je istakao da je nabavljao električnu energiju za pokrivanje gubitaka u distributivnom sistemu po cijeni od 116,22 €/MWh.

Navedena cijena je za 119% veća od cijene koju je Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti odobrila za 2022. godinu Odlukom o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda u iznosu od 52,9141 €/MWh.

U izvještaju je naglašeno da su ostvareni distributivni gubici za osam mjeseci smanjeni sa 12,28% u 2021. godini na 11,81% u 2022. godini (234 GWh) čime je CEDIS ostvario uštedu/smanjenje troškova nabavke električne energije.

Investiciona ulaganja za izvještajni period iznosila su 8,9 mil. €, od čega se najveći iznos ulaganja odnosi na projekat „Revitalizacije i rekonstrukcije distributivne mreže“. Imovina društva, kako su naveli, na dan izvještavanja iznosi 336,6 mil. €, stanje dugoročnih kredita, iz kojih je finasiran investicioni projekat “Daljinskog očitavanje brojila - AMM II i III faza”, iznosi 20,11 mil. €, a kratkoročni dio po istom osnovu iznosi 3,95 mil. €.

• „CRNOGORSKI ELEKTROPRENOSNI SISTEM“ AD PODGORICA

„Crnogorski elektroprenosni sistem“ AD Podgorica je akcionarsko društvo gdje je Država Crne Gore većinski vlasnik akcijskog kapitala. Poslovanje ovog preduzeća se obavlja u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Statutom kompanije i ostalim internim aktima. U skladu sa prethodnim, CGES je istakao da ima obavezu izrade izvještaja o poslovanju za period 01.01. – 30.06.2022. godine koji je prosljeđen nadležnim institucijama. Naredni izvještaj će biti pripremljen zaključno sa trećim kvartalom, odnosno na 30.09.2022. godine. Iz navedenih razloga ukazali su da nijesu bili u mogućnosti da izvjeste zaključno na dan 30.08.2022. godine već zaključno sa 30.06.2022. godine, kao i o planiranim poslovnim rezultatima, definisanim zvaničnim Biznis planom, zaključno sa 31.12.2022. godine.

U nastavku je prikaz najznačajnijih informacija i rezultata poslovanja CGES-a zaključno sa 30.06.2022. godine:

- Prihodi su iznosili 54,2 mil €, i veći su u odnosu na uporedni period prethodne godine za 23,6 mil €. Prihodi su prvenstveno uvećani uslijed većih prihoda od pomoćnih usluga i usluga balansiranja sistema, angažovanja sekundarne rezerve, prihoda od neplaniranih prekograničnih odstupanja električne energije.
- Troškovi su iznosili 36,3 mil €, i veći su u odnosu na šest mjeseci 2021. godine za 20,2 mil €. kao posledica većih troškova za angažovanje rezerve sekundarne regulacije, većeg troška za neplanirana prekogranična odstupanja električne energije, kao i po osnovu većih troškova po osnovu gubitaka električne energije uslijed veće tržišne cijene izazvane energetsom krizom. Troškovi zaposlenih su u skladu sa budžetom i neznatno su veći u odnosu na prethodnu godinu.
- Rezultirajuća EBITDA za prvih šest mjeseci 2022. godine, iznosi 17,9 mil € i veća je za 3,4 mil € u odnosu na uporedni period 2021. godine. uslijed većih prihoda od zagušenja.
- Neto dobit iznosi 10,7 mil € i veća je od neto dobit koja je iskazana u drugom kvartalu prethodne godine za 2,0 mil €.
- Realizacija investicionog plana za drugi kvartal 2022. godine je 58,1% planiranih investicija.

U međuvremenu, CGES je pripremio revidovani Biznis plan za period 2022 – 2026 godine, koji je bio osnova za izradu Zahtjeva za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena. Biznis planom, koji je Odbor direktora CGES-a usvojio krajem jula, planirano je da zaključno sa 31.12.2022. godine, budu ostvareni Prihodi u iznosu od 101,2 mil €, Troškovi u iznosu od 64,5 mil €, tako da EBITDA marža, prema planu za 2022. godinu, iznosi 36,7 mil €. Uvažavajući prethodne veličine planirano je da CGES poslovnu 2022. godinu, završi sa ostvarenjem Neto dobiti u iznosu od 22,4 mil €. Takođe u izvještaju je istaknuto da se može reći da je izvjesno ostvarenje ovog poslovnog rezultata, ali ipak zbog svih problema koji prate

poslovanje svih kompanija, ne samo u energetsom sektoru, treba zadržati i određenu rezervu.

Iz svega što je do sada navedeno CGES je istakao da će ovu poslovnu godinu završiti sa pozitivnim poslovnim rezultatom. Međutim, na naredni trogodišnji period, i ostvarenje poslovnih rezultata veliki uticaj će imati Odluka o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za CGES.

• „CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE“ DOO PODGORICA

"Crnogorski operator tržišta električne energije" – Podgorica doo je energetski subjekt koji je nosilac Licence za djelatnost Operatora tržišta električne energije koja je izdata 22.12.2011. godine i upisana u registar izdatih licenci pod brojem L-E-013. COTEE je osnovan Odlukom Vlade Crne Gore, 16.12.2010. godine, u skladu sa Zakonom o energetici i Zakonom o privrednim društvima i registrovan je u CRPS-u 29.07.2011. godine. Osnovni kapital Operatora tržišta iznosi 470.338,87 EUR-a. COTEE u skladu sa Zakonom o energetici, Licencom, Tržišnim pravilima i međunarodno preuzetim obavezama Vlade Crne Gore iz oblasti energetike, koje proističu iz međunarodnih propisa (direktiva 2009/72/EC, sporazum o Energetskoj zajednici i dr.), obavlja sljedeće djelatnosti:

- organizovanje i upravljanje tržištem električne energije i
- otkup električne energije proizvedene u objektima povlašćenih proizvođača iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije i njenu prodaju snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima.

Članom 86 stav 1 tačka 4 Zakona o energetici ("Službeni list CG", broj 5/16, 51/17 i 82/20), propisno je da je organizovanje tržišta električne energije i gasa energetska djelatnost od javnog interesa, a članom 88 stav 1 tačka 4 da se upravljanje tržištem električne energije obavlja kao javna usluga u oblasti energetike.

Kada su u pitanju sredstva koja proističu iz obavljanja osnovne djelatnosti odnosno prilivi i odlivi sredstava koji nastaju po osnovu primjene balansnog mehanizma, odnosno obračuna količinskih odstupanja i finansijskog poravnanja, kao i prilivi i odlivi koji nastaju po osnovu otkupa električne energije proizvedene od strane povlašćenih proizvođača i prodaje iste snabdjevačima i kupcima samosnabdjevačima, Zakonom o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20) je propisano da se ista ne smatraju prihodom operatora tržišta.

Za prvih osam mjeseci 2022. godine COTEE je ostvario pozitivan rezultat (dobit) u iznosu od 6.811,12 € što predstavlja 8/12 razumne dobiti utvrđene Regulatorno dozvoljenim prihodom za 2022. godinu.

Na dan 31.08.2022. godine COTEE nema fakturisanih i nenaplaćenih prihoda u valutnom roku. Najveći kupci COTEE su državne energetske kompanije EPCG, CGES, te povlašćeni proizvođači električne energije.

Ukupan iznos troškova za period 01.01.-31.08.2022.godine je iznosio 386.886,05€ i odnosio se na redovne troškove poslovanja predviđene odobrenim RDP-om za 2022. godinu.

Zarade zaposlenih obračunate su u skladu sa propisima o radu i odredbama opštih akata društva i iznosile su 297.093 € sa porezima i doprinosima. Za osam mjeseci 2022.godine realizovana je nabavka računarske i druge opreme u vrijednosti 18.240 €.

• „MONTENEGRO BONUS“ DOO CETINJE

Prema dostavljenom izvještaju „Montenegro Bonus“ DOO je naveo da je za prvih osam mjeseci 2022. godine povećao prihode sa 5,62 mil. € na 6,56 mil. €, u odnosu na isti period prethodne godine. U posmatranom periodu ukupni rashodi su povećani sa 5,69 mil. € na 6,75 mil.€ čime je u konačnom ostvaren gubitak u iznosu od 378.278,16 € za ovaj period.

Pitanja koja opterećuju opstanak Montenegro Bonusa kako su istakli su:

- ✓ Status potraživanja po osnovu zaključaka Vlade Crne Gore broj 07/75 od 25.04.2019. godine, 07-314 od 27.12.2018. godine i 07-179 od 22.10.2020. godine koji su bili osnov za zaključivanje ugovora o regulisanju obaveza broj UZZ 237/2019 od 23.05.2019. godine, UZZ 23/2019 od 18.01.2019. godine i UZZ 782/2020 od 18.01.2019. godine.

U informaciji je ukazano na potrebu definisanja statusa potraživanja od Države koja su 2020. godine evidentirana u bilansima društva, vezanih za obaveze prema CGES i EPCG. Po ovom osnovu u bilansima Montenegro Bonusa DOO su evidentirana potraživanja na ime obaveza Elektroprivredi Crne Gore za električnu energiju koja je isporučena Kombinat aluminijuma u iznosu od 11.385.254€. Na ime obračunate kamate po istom osnovu, a na osnovu notarskog zapisa UZZ 782/2020 od 04.12.2020. godine, a do 2026. godine, u iznosu od 2.026.864€.

- ✓ Status obaveza prema Kombinat aluminijuma Podgorica AD u stečaju u odnosu na odluke Vlade Crne Gore o pokriću troškova Montenegro Bonusa DOO Cetinje po osnovu Ugovora o poslovno – tehničkoj saradnji sa Kombinat aluminijuma Podgorica AD u stečaju broj 08/56 od 11.07.2013. godine, broj 08-143 od 26.12.2013. godine i broj 08-64/6 od 05.06.2014. godine

Neophodno je što prije regulisati status obaveza prema Kombinat aluminijuma Podgorica AD u stečaju (KAP u stečaju) koje se odnose na umanjeње stečajne mase nastale tokom perioda upravljanja KAP-om, a koja je usaglašena Elaboratom o razgraničenju KAP u stečaju sa Montenegro Bonus-om DOO.

- ✓ Procjena imovine Montenegro Bonusa DOO Cetinje od strane ovlašćenog procjenjivača

Kako su istakli u Montenegro Bonusu s obzirom na to da ne postoji usaglašenost novčanog i nenovčanog iznosa kapitala u knjigama Montenegro Bonusa DOO Cetinje i kapitala upisanog u CRPS, od CRPS-a je dobijeno Obavještenje od 14.12.2021. godine da ne postoji dokumentacija propisana zakonom na osnovu koje bi ovaj organ mogao da izvrši upis osnovnog kapitala u privrednom subjektu Montenegro Bonus DOO Cetinje, kao ni da može izdati potvrdu o visini kapitala Društva.